

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ВІДМОВОЮ ПРОКУРОРА
ВІД ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Пришедько Олександр Леонідович

аспірант кафедри кримінального процесу

Національний університет «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Така підстава для закриття кримінального провадження як відмова прокурора від підтримання обвинувачення універсально відноситься науковцями до nereабілітуючих. Однак аналіз судової практики (особливо при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень) дозволяє зробити інший висновок.

Наприклад, в одному з судових рішень суд, розглядаючи кримінальне провадження за обвинуваченням особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 212 КПК України, виніс рішення про закриття кримінального провадження через відмову прокурора від підтримання обвинувачення (п. 2 ч. 2 ст. 284 КПК України). При цьому суд зазначав, що «суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 212 КК України, характеризується прямим умислом. Тобто, зазначеною нормою передбачено кримінальну відповідальність не за сам факт несплати в установлений строк податків, зборів, інших обов'язкових платежів, а за умисне ухилення від їх сплати. Однак, жодних доказів, які б підтверджували умисел ОСОБА_6, спрямований на ухилення від сплати податків, в судовому засіданні не здобуто. Згідно з обвинувальним актом, ОСОБА_6 підписав ряд договорів купівлі-продажу про нібито придбання лісопродукції у фізичних осіб-підприємців ОСОБА_8, ОСОБА_9, ОСОБА_10, ОСОБА_11, ОСОБА_12, від імені яких по довіреності діяли ОСОБА_25 та ОСОБА_14. При цьому, суду не надано жодних доказів про визнання вказаних договорів недійсними. Суперечливим є твердження сторони обвинувачення про те, що ОСОБА_6, підписавши зазначені договори та достовірно знаючи про їх невиконання в майбутньому, отримав від ОСОБА_15 та ОСОБА_14 підроблені первинні (бухгалтерські) документи, а саме: накладні та видаткові накладні, якими було оформлено неіснуючі (безтоварні) господарські операції з постачання на адресу ПМП «Темп» деревини дуба, оскільки в подальшому сторона обвинувачення посиляється на те, що ОСОБА_6, володіючи вказаними документами, придбавав за

невстановлених досудовим розслідуванням обставин лісодеревину (дуб), яку переробляв на готову продукцію та надалі таку продукцію реалізовував нерезидентам країн Європи, за що отримував дохід (прибуток). При цьому вартість придбаної деревини, що безпосередньо впливає на розмір податку на прибуток підприємства, органом досудового розслідування не встановлено... Таким чином, під час судового розгляду кримінального провадження стороною обвинувачення не доведено належними та допустимими доказами того, що ОСОБА_6, будучи директором ПМП «Темп», здійснював фіктивну господарську діяльність та за допомогою підроблених первинних (бухгалтерських) документів (накладних та видаткових накладних) оформляв неіснуючі (безтоварні) господарські операції з постачання на адресу ПМП «Темп» деревини дуба фізичними особами-підприємцями ОСОБА_8, ОСОБА_19, ОСОБА_10, ОСОБА_11, ОСОБА_12, від імені яких по довіреності діяли ОСОБА_25 та ОСОБА_14. Натомість, дослідженими в судовому засіданні доказами встановлено, що взаємовідносини між ПМП «Темп» та вказаними особами відбувалися реально, лісопродукція надходила до підприємства, де перероблялася на готову продукцію, яка надалі реалізовувалася виключно за межами України. Відповідно до положень ч.ч. 1,2ст. 26 КПКУ країни, сторони кримінального провадження є вільними у використанні своїх прав у межах та у спосіб, передбачених цим Кодексом. Відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення тягне за собою закриття кримінального провадження, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Згідно з п. 2 ч. 2, ч. 7ст. 284 КПКУ країни, кримінальне провадження закривається судом, якщо прокурор відмовився від державного обвинувачення, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом (зокрема, підтримання обвинувачення потерпілим). В такому випадку суд постановляє ухвалу про закриття кримінального провадження» [1].

В даному випадку суд прийняв рішення про закриття кримінального провадження виключно через те, що сторона обвинувачення «встигла» відмовитись від обвинувачення до видалення суду до нарадчої кімнати та (вірогідніше за все) винесення виправдувального вироку. В такому аспекті така підстава закриття кримінального провадження як відмова прокурора від підтримання обвинувачення має розглядатися саме як реабілітуюча, адже відмовляючись від обвинувачення прокурор фактично констатує неможливість доведення вини особи, а отже і неспроможність всього кримінального провадження. Якщо б прокурор не відмовився від обвинувачення у прикладі, який зазначено вище, то відповідні особи були б реабілітовані шляхом винесення виправдувального вироку. При цьому суд досить чітко зазначав, що вина

осіб, які обвинувачують в цьому кримінальному провадженні, доведена не була, що власне і змусило прокурора відмовитись від обвинувачення.

У зв'язку з цим ми пропонуємо внести зміни до ЗУ «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та п. 2 ч. 1 ст. 2 викласти в наступній редакції:

«2) закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю у діянні складу кримінального правопорушення, невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи у суді і вичерпанням можливостей їх отримати *або відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення*». Ми переконані, що така зміна дозволить набагато краще захистити права зацікавлених учасників кримінального процесу та не дозволить стороні обвинувачення зловживати своїми повноваженнями.

Література:

1. Ухвала Долинського районного суду Івано-Франківської області від 26.12.2022, справа № 343/1774/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108097339>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-99>

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ АБО ЗЛОЧИННИМ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Галай Антон Юрійович

аспірант

*Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Організовані злочинні групи, котрі діють у сфері наркобізнесу як форма кримінального об'єднання, складають усталену групу осіб, що заздалегідь об'єдналися для вчинення декількох злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків чи відмиванням отриманих від їх реалізації коштів. Така група, як правило, ретельно готує та планує злочин, має техніку і засоби зв'язку, розподіляє ролі між співучасниками [2, с. 270]. До найбільш значущих ознак організованих груп або